Leto XV. V.b.b. Dunaj, dne 21. avgusta 1935 St. 34.

KOROŠKI SLOVENEC

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEC“. Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

In druga fronta?

V zadnji številki smo pisali o pripravljajočem se novem naskoku boljševizma na „stari“ svet, o novih komunističnih parolah za pripravo svetovne revolucije. Da besede o naraščajoči nevarnosti komunizma niso prazno besedičenje, bo vedel vsakdo, ki ima le količkaj vpogleda v sedanji položaj ljudstev in ki pozna misli, ki silijo danes med obupani rod in sosebno med njegovo mladino. Zdi se, da se v zadnji dobi svetovno ozračje jasni tako, da postaja vedno bolj vidno to, za kar v svetu pravzaprav gre. Na eni strani vstaja komunistična fronta, zamisel nasilnega svetovnega prevrata, ki naj pomore iz strašne zagate, v kateri se nahaja svet. Kje je idruga fronta, se sedaj upravičeno vprašujemo.

Nemški narodni socializem obljubuje, da svet odreši komunistične nevarnosti, na praporjih italijanskega fašizma je zapisan boj proti komunizmu, angleški liberalizem se zaklinja proti njemu, francoska presvitljenost vidi v komunizmu nevarnega tekmeca, ki ji hoče izpodkopati življenske temelje. Pa o vseh teh se zdi, da se borijo proti zamisli svetovne revolucije brez pravega orožja, da tavajo v temi in le prečesto zamahnejo v prazno. O njih velja, kar je izrazil pred leti slavni govornik jezuit Muckermann na nekem dunajskem zborovanju v govoru o boju proti komunizmu: „Da bi narodi, ki danes vodijo boj proti bolševizmu, slikali prijatelje tega boljševizma, bi morali naslikate — same sebe.“ Kako točno je slavni mož govoril, pokažemo v naslednjem na primeru narodnega socializma v Nemčiji; velja pa v malem tudi za ostale liberalizme in fašizme.

Pod kljukastim križem so prisegali voditelji sedanje Nemčije komunizmu neizprosen boj na življenje in smrt. Ob takih besedah marsikdo tudi izmed Nenemcev veruje v odrešeniško moč hitlerjanstva. In vendar je hitlerjanska zaprisega danes že očita laž. Narodni socializem je trčil na svojem zmagovitem pohodu ob sovražnika, ki ga smatra za najnevarnejšega. Kar se je v Nemčiji godilo doslej — boj z marksisti in židi — je bil samo navidezen boj v primeri z bojem, ki ga bije sodobna Nemčija. Nemčija stoji danes v znamenju boja med krščanstvom in poganstvom, narodni socializem pozna le še enega sovražnika: krščanstvo. Pričel se je oster kulturni boj: neznatni prestopki deviznih predpisov dajejo povod grdi gonji proti redovništvu, množijo se javna sumničenja duhovništva, da je protidržavno in nemoralno in da zlorablja spovednice in prižnice v politične namene, vrsta duhovnikov je že v ječah ali pod najstrožjim policijskim nadzorstvom, katoliške organizacije so ali že razpuščene ali pa obsojene v brezposelnost. Katoliški tisk je oviran in verska svoboda zatrta. V doglednem času znamo biti priče napadov na cerkve, preganjanja odločnih kristjanov, morda celo umorov duhovnikov. Nemčija Adolfa Hitlerja, ki slovi kot najbolj moderna in civilizirana država, je našla svojega pravega sovražnika. Ta ni morda Marks ali Ljenin ali Stalin, ni ne Jud in ne Francoz, marveč je — Kristus.

Zgodovinska tragika nemškega naroda, ki bi bil po svoji moči, zgodovini in legi najprej poklican v obrambo krščanske Evrope pred komunizmom! V za usodo kontinenta morda odločilnem trenutku se je znašla Nemčija v boju proti — krščanstvu. V Avstriji se v zadnji dobi množijo klici po resničnem nemškem poslanstvu: v boj proti narodnemu socializmu, v boj, katerega ne smemo voditi iz dneva in njegovih dogodkov, marveč iz korenin! Narodni socializem je tur na telesu nemškega naroda, ki se razboleva že desetletja. Bismarck je hotel po Nemcih reševati svet in je zato svojim govoril o potrebi nacionalizma — dovedel pa jih je v svetovno vojno. Kot nekoč Bismarcka imenujejo danes Hitlerja odrešenika nemštva in taisti Hilter danes rešuje nemštvo — krščanstva.

Ali je protikomunistična fronta kje pri liberalnih Angležih, prosvitljenih Francozih, italijanskih fašistih? Med narodi, ki kot prej tudi danes še menijo, da se urejujejo življenske razmere ter naravnava sožitje med poedinci, stanovi in narodi zgolj z zunanjo silo? Ali ni boljševizem samo njihov otrok, ker pridiguje njihovo modrost ubogim in zatiranim, razdedinjenim in razlaščenim? Ali ni tako, da prezrejo, kot on, i liberalizem i nacionalizem v človeku to, kar napravi človeka za človeka in kar v navadnem življenju imenujemo „duša“? Predobro vedo voditelji komunizma, kako lahko bodo obračunali z liberalizmom in kako malo nevarnosti jim je v fašizmu, katerega bodo strli z njegovim lastnim orožjem.

Kod torej druga fronta? Ljenin sam jo je imenoval: Rim. Ni je v armadah, topovih in vojaških načrtih, ni je tudi mnogo v raznih protikomunističnih odredbah in samo zunanjih ukrepih. In ni je v raznih fašizmih in liberalizmih. Protikomunistična fronta je edino v krščanskih dušah, ki zoperstavijo poganskemu naziranju o vsemogočnosti nasilja svoje krščansko naziranje ljubezni. Vodi jo On, ki je z ljubeznijo ves svet premagal.

Ti in jaz, oba sva v eni izmed obeh front. Oba sva vojaka za svetovni mir ali svetovno revolucijo.

Usoda Abesinije je zapečatena.

Mussolini je nepopustljiv v abesinskem vprašanju. Medtem ko so se vršile po vsej Abesiniji daritve za ohranitev miru in sta cesar in cesarica v katedrali glavnega mesta prisostvovala božji službi, je italijanski vladni šef takole nagovoril svoje divizije: „Bodite pripravljeni na trenutek, ki bo za vas in za ves narod slovesen in odločilen! Odstranite vse ovire, da dosežete predpostavljeni vam cilj!“ — Vse kaže, da je danes usoda Abesinije že zapečatena.

Brez abesinskega zastopnika so se velesile pogajale v Parizu za rešitev. Dosedanji poizkusi so se izjalovili. Pogajanja se bodo sicer še nadaljevala, vendar je njihov končni izid že več ko jasen.

Kaj hoče pravzaprav Italija v Abesiniji? Mussolini vztraja na tem, da se Italiji prizna nadzorstvo nad Abesinijo, njeno zemljo in njenim ljudstvom. Kajti Italija rabi zemlje za svoje ljudi in želi sirovin za svojo industrijo. Pri tem se po vsej pravici sklicuje na to, da so tudi druge velesile enako postopale in si prisvojile kolonije celo v neposredni bližini Abesinije. Zakaj torej naj bi bila samo Italija tankovestna?

Anglija se protivi italijanski težnji. Zakaj? Gospodarica Egipta in sosednjega Sudana je in ima že doslej itak dovolj težkih bojev s tamošnjim prebivalstvom, ki se upira angleški nadvladi. Anglija rabi v Afriki red in mir, da je njena posest tod sigurna. In še nekaj! Egipt, pravijo, je dar reke Nil, ki s svojimi poplavami gnoji zemljo. Nil pa izvira neposredno v bližini Abesinije oziroma celo na abesinski zemlji. Razumljivo, če potem Anglija ne more trpeti poleg sebe še druge države-gospodarice.

Francija posreduje med Anglijo in Italijo naprej. Železnico je tudi zgradila od morja do abesinskega glavnega mesta in jo upravlja. Proti Angliji noče nastopiti, ker rabi zvezo z njo v vsej ostali mednarodni politiki, z Italijo pa jo veže dogovor, da v slučaju vojne priskoči na pomoč.

Najmanj ima v tem sporu besede Abesinija sama. Njen cesar sicer vedno spet zatrjuje, da bo nedotaknjenost svoje zemlje branil s skrajnimi silami, sklicuje se na pravila Zveze narodov, ki izključujejo vsako nasilno zasedbo. Vendar se bo prej ali slej zgodilo, da pride Abesinija ali pod varuštvo Italije ali — kar je še bolj verjetno — po varuštvo vseh treh evropskih velesil. Italija rabi zemlje za rezervo, njeni prebivalci ne morejo več v Ameriko, afriški Tripolis je zanjo prereven in premajhen. Abesinska zemlja pa je delno rodovitna in ima mnogo naravnih zakladov: zlata, železa, bakra, premoga i. dr.

Abesinska armada? V boju z Abesinci samimi so Italijani številčno in tehnično nedvomno v ogromni premoči. Seve bi znale biti okolnosti bojev v Afriki ali kakošnekoli napake v vojaškem vodstvu za Italijane usodne. Pa do vojne na afriških tleh sploh ne pride, ker se bo le-ta izvojevala pri zeleni mizi v Evropi. V Zvezi narodov bo novi pakt zabeležen; kar je danes Tunis Franciji, bo Abesinija Italiji, italijanska vročekrvnost in angleško računarstvo se bosta izenačili. Potem seve se približa dan, ko bodo govorili drugi — in to ne več pri kaki zeleni mizi.

Jugoslavija.

Koncem avgusta se vrši na Bledu konferenca ministrov Male zveze, za katero vlada v mednarodni javnosti že danes veliko zanimanje. Ministri bodo razmotrivali o vseh perečih dnevnih vprašanjih, v prvi vrsti pa bo snov njihovih razprav podonavsko vprašanje.

Med srbskimi radikali, muslimani in Slovenci je sklenjen dogovor, po katerem se združijo v enotno politično organizacijo, imenovano „Jugoslovanska radikalna zajednica“. Prva naloga novoustanovljene organizacije bo, da seznani ljudstvo s svojim programom, v katerem bo med drugimi važna točka o samoupravi banovin. Po tem bodo posamezne banovine lahko popolnoma neodvisno od centralne državne oblasti v Beogradu izdajale uvedbe, zlasti v gospodarskem pogledu.

V zvezi z novo politično organizacijo, ki prevzame po volitvah v roke vso odgovornost državne uprave, so še zanimiva izvajanja bivšega oblastnega predsednika dr. Marka Natlačena, ki je na velikem gorenjskem taboru podal sledeče načelne misli: Slovenci smatrajo Jugoslavijo kot svojo lastno narodno državo in se zavedajo dolžnosti, da branijo njeno varnost, celoto in nedotakljivost proti vsakomur, ki bi jo ogrožal. Srbi, Hrvati in Slovenci so tri narodne edinice, ki se morajo spoštovati in gojiti v jezikovnem, kulturnem, v uradovanju in v javnem življenju sploh in sicer v okvirju višje jugoslovanske skupnosti. V okvirju državne in narodne skupnosti imajo vsi trije narodi pravico do svobodnega kulturnega izživljanja in razvoja, posebno pa do gojitve svojega jezika, narodnih posebnosti in svojih ustanov.

Avstrijci v Sloveniji. Odkar so spet odprte meje za avstrijske turiste, opažajo v Sloveniji izredno mnogo gostov iz naše države. Posebno radi hodijo na Štajersko in na Gorenjsko, pa tudi v Ljubljano. Ni čuda, ko pa z našo visoko valuto prav poceni izhajajo na jugu. — Naraščа hkrati obisk Jugoslovanov v Avstrijo, posebno v nedeljah je

videti v obmejnih avstrijskih mestih mnogo jugoslovanskih izletnikov z avtomobili. Upati je, da bo naša vlada v dogledni dobi ukinila tudi oblastno dovoljenje za izpotovanje in da se uresniči čimprej napoved nekaterih optimistov, da se v jeseni odpravi med obema državama tudi vidiranje potnih listov.

O organizaciji avstrijske mladine. Znano je, da se pripravlja zakon o mladinski organizaciji. O njem se ve zaenkrat le-to, da bo pridržal pravico organiziranja mladine Cerkvi in državi. V koliko bodo upoštevane posebne tozadevne okoliščine pri narodnih manjšinah, ni znano. Stališče Cerkve je nedavno podal linški škof dr. Gföllner, ki je izjavil: Avstrijskim škofom je mnogo ležeče na tem, da se v vprašanju izvenšolske mladinske vzgoje najde enotna in jasna smer. Dosedanji osnutki niso bili odobreni in trenutno zadeva počiva. V jeseni pa se bo o vprašanju vnovič razpravljalo. Avstrijski škofje stojijo na stališču dogovora države s Sv. stolico, ki predvideva dvojno mladinsko organizacijo: državno in versko. Med njima ni nasprotij, po mnenju Cerkve pa je naloga verskih organizacij višja in globlja kot naloga državnih organizacij. Avstrijski škofje hočemo sodelovanja, nočemo pa, da postane državna mladinska organizacija cerkvena ali cerkvena organizacija državna.

Narodni socializem in boljševizem. Takole pišejo londonske „Times“: Režima v Rusiji in Nemčiji sta si zunanje in notranje slična. Oba imata enega vodjo, eno mnenje in eno svojevoljno postavo. „Ti naš vodja, nam daš vsakdanji kruh,“ pravi Goebbels, „Vse ima svoj izvor v Stalinu,“ trdi Molotow. V obeh državah je ovirana politična svoboda, manjšine so brez pravic, večina pa se nahaja v železnem oklepu ustave.

Velika vodna katastrofa v Italiji. Minuli teden se je nenadoma porušil jez reke Orbe pri mestu Ovada v Gornji Italiji. Velikanske vodne mase so poplavile ozemlje v obsegu 100 kvadr. metrov, porušenih je bilo več sto hiš, okoli 200 oseb je utonilo, cela dolina reke Orbe je opustošena. Bojijo se, da se ob nadaljnem deževju poplave ne ponovijo.

Tudi Albanci se puntajo. V Albaniji je prišlo do ostrih spopadov med vojaštvom in uporniki, ki so zasedli mesto Fieri. Upor je izbruhnil, ker vlada med nekim delom prebivalstva velika nezadovoljnost nad kraljem Zogu in njegovo Italiji prijazno smerjo. Izbruhnil je tam, kjer je bil dozdaj italijanski vpliv v premoči. Smatrajo, da se kraljev položaj polagoma maje.

Naša govorica.

„Ponedeljski Slovenec“ prinaša v zadnji številki sledečo prav zanimivo razmotrivanje o naši slovenski govorici na Koroškem:

Vsak izobražen Slovenec mora poznati slovensko govorico, mora nekaj vedeti tudi o slovenskih narečjih. Kaj naj bi vsak bolj ali manj izobražen Slovenec vedel o koroški slovenski govorici?

Najprej to, da je koroška slovenščina prava in pristna slovenska govorica, ne nekaka mešanica, za kakoršno bi jo Nemci radi razglasili. Res ima koroška slovenščina precej nemških besed, a ima jih tudi kranjska, ima tudi štajerska slovenska govorica. Tudi rumunščina ima mnogo slovanskih besed, a zato vseeno ne neha biti rumunščina.

Drugič: koroška slovenščina je lepa, blagoglasna govorica. Seveda se človeku, ki jo prvič sliši, zdi v začetku malo tuja, nenavadna, a tako se nam godi pri vsakem narečju, ki ga nismo navajeni. Kmalu pa se koroške slovenske govorice privadiš in začne se ti zdeti lepa, blagoglasna.

Izobražen Slovenec, po rodu Gorenjec, ki je prišel na Koroško in imel priložnost, da se je dodobra seznanil s koroško slovenščino, kakor se govori po raznih krajih slovenske Koroške, je zapisal: „Ko sem prišel v Korotan med slovensko ljudstvo, sem razumel takoj v par dneh vse. Seveda je nekaj tipičnih koroških besed, ki so pa deloma pristno slovenske, deloma nemškega izvora. Bil sem prav na slovensko-nemški narodni meji, pa se mi je zdela slovenska govorica lepa, blagoglasna, mnogo lepša in pravilnejša kot n. pr. gorenjščina. Lahko rečem, da je na Gorenjskem več nemških besed med ljudstvom nego v omenjenem kraju. Našel sem na Koroškem med ljudstvom več pristnih staroslovenskih besed, ki so na Kranjskem v ustnem občevanju nepoznane in se rabijo samo v pismenem jeziku. Če izločimo nemške besede, pa imamo na Koroškem klasično staro, pristno slovenščino.“

Popolnoma resnične in pravilne so torej besede, ki jih je zapisal pisatelj Finžgar v Mohorjevem koledarju za Koroško za leto 1931: „Nobeno narečje nima toliko lepih, živih, posebnih slovenskih besedi, kot vi, koroški Slovenci!“

Nemci pogosto trdijo: Koroški Slovenci ne razumejo pismene slovenščine. Toda s tem obsojajo samo sami sebe. Oropali so — da, ta beseda je čisto na mestu — koroške Slovence šole, v kateri bi se mogli izobraževati v slovenski materinščini, in zdaj pravijo: koroški Slovenci ne razumejo pismene slovenščine! Na to je treba reči: Nemec se tudi šele v šoli naučí pismene nemščine! Vzemite Nemcem nemške šole in videli bodete, da bodo Nemci razumeli še stokrat manj literarno nemščino nego razumejo koroški Slovenci književno slovenščino! — Brez dvoma je tudi, da se nemška narečja še neprimerno bolj razlikujejo med seboj, nego se razlikujejo med sabo slovenska narečja. Le vzemite alemansko narečje, ki se govori po Švici in na Predarlskem, ali pa „plattdeutsch“ in mnoga druga nemška narečja, ki jih koroški Nemec sploh ne razume! Ali pa vzemite nemščino, ki se govori v Labodski dolini na Koroškem! Še v Celovcu ne razumejo „Lofentolarja“, če govori v svojem narečju! Koroška slovenska govorica se neprimerno manj razlikuje od izvenkoroške slovenske govorice, nego se razlikujejo med seboj razna nemška narečja! To so objektivna dejstva.

In tretjič: Na Koroškem se ne govori enotno slovensko narečje. Podjunsko narečje ima štajerski naglas, ki je bistveno različen od kranjskega, rožanskega ali ziljskega. In izgovarjava samoglasnikov! Poslušaj Prleka in Podjunčana in takoj boš zasledil sličnost naglasa in izgovarjave samoglasnikov. Podjuna po govorici pripada Spodnji Štajerski. — Rožanska in zilska slovenska govorica pa ima zelo mnogo sličnosti s sosednjim gorenjskim narečjem. In izgovarjava črke „k“. Podjunčan pravi: kje, kita, kihati, kidati atd., Rožan in Zilan pa: čej, čita, čihati, čidati atd. torej podobno kakor Gorenjec.

H tisočletni vrlini!

Od mnogih strani prihajajo tožbe o neznosnem gospodarskem položaju. Davki tlačijo h tlem, dajatve stiskajo, mnogo nerazumevanje velike skrbi na kmetih boli, ponekod celo izgleda, kot bi se še narava zarotila proti ljudstvu, ki služi svoj kruh s pridnim delom na svoji zemlji.

V teh težke preizkušnje polnih dneh Vam kličemo: **Gospodarji, ne obupujte!** Kljub mnogim **sencam se nevdajajte temnim mislim, ne nasedajte zapeljivcem! Nazaj v tisočletno vrlino rodu, povezanega z zemljo, mož in žena z zemlje, vztrajno in pogumno kljubujta vsem neprilikam naše dobe!** Pristna kmetiška duša ne pozna obupa, pravi kmetiški značaj ne naseda brezvestnim besedam.

Ob vsej krivici naše dobe naj živi in se krepi vera stanovsko zavednega kmetiškega ljudstva: dobro in pošteno delo ne ostane niti v časih najhujše stiske brez plačila! In če slednje danes ni v visokih cenah, zadostnem pridelku in odgovarjajočih dajatvah, ga je največ v zavesti, da je rod zemlje tudi v najtežjih urah vršil svojo veliko dolžnost pred Bogom in ljudmi.

DOMAČE NOVICE

Še nekaj uradnih številk ljudskega štetja: V občini Št. Štefanu na Zili so našteli skupno 1533 Nemcev in 73 Slovencev, v Blačah pa 514 Nemcev in 30 Slovencev. — V občini Bistrica na Zili 501 Nemca in 127 Slovencev. — Izmed ziljskih občin je najboljša občina Brdo pri Šmohoru, kjer so našteli 772 Nemcev in 607 Slovencev. V občini Straja ves so našli le še 289 Slovencev in 741 Nemcev. V Zahomcu živi po teh podatkih 38 Nemcev in 92 Slovencev, v Draščah 138 Nemcev in 38 Slovencev, v Drevljah 74 Nemcev in 109 Slovencev, v Gorjah 106 Nemcev in 34 Slovencev, v Straji vesi 243 Nemcev in 6 Slovencev, v

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(43. nadaljevanje.)

Ob lepih popoldnevih, ko so bila odprta šolska okna, je šel stari učitelj pri stranskih durih na pokopališče, je sedel na zeleno gomilo ob zidu pri cesti in je poslušal glasove, zevneče, črez cesto sem iz šole. Poslušal je po dolge ure. Sivo glavo je povešal na prsi in se je pogrezal v sanjarije. Sladkost je bila v sanjarijah, sladkost blagih spominov, in bridkost, ko je stala nenadoma pred dušo sedanjost, pusta, prazna in brez namena.

Spet drugikrat je šel na izprehod ravno, ko so se vračali deca iz šole.

„Kaj ste se učili, otročiči?“

Vstavil jih je na cesti, če le mogoče, na krajih, kamor se ni videlo iz šole. Bal se je zamere mladega naslednika... „Misli morda, da šuntam deco proti njemu, da mu jo odtujujem.“

Povedali so mu, kriče, z živahnimi gestami in z jasnimi očmi.

„Ali razumete vse?“

„Ne, gospod učitelj, ne!“

„Pa pojdem malo z vami in vam razložim.“

Šel je, grčav, napol usahel hrast sredi cvetočih mladik, in jim je dajal zadnje zaklade ljubečega srca. Smehljala so se mu usta, oči so mu sevale kakor Kristusu Gospodu, ko je govoril: „Pustite male k meni priti, zakaj teh je nebeško kraljestvo“ — in ko je blagoslavljal vso trumo, zbrano in radostno okoli njega.

Spet je šel na izprehod. Ob cesti je oral kmet.

„Kaj seješ, kako seješ? — Ali bi ne bilo bolje tako?“

Razgovorila sta se. Kmet je bil njegov učenec; dal mu je tedaj, koliko mu je mogel v onih letih, a zdaj, ko ni potreboval več mladostne hrane, mu je pomagal z nasveti v gospodarstvu.

In šel je spet kam po okolici in je zašel med pastirje na občinskih pašnikih. Zgrnili so se ob njem od vseh strani.

„Gospod, povejte nam pravljice.“

Naslonil se je ob plot, ograjajoč pašnik, ob drevo, stoječe na meji, sedel je na parobek in se je zagledal v mlade oči, lesketajoče od hrepenenja in veselega pričakovanja, in je pripovedoval. Resnično, zvesteje so ga poslušali, nego kadar jim je razlagal v šoli računstvo!

Srečal se je na cesti s kmetom starcem, idočim po opravkih v trg. Spremljal ga je nekaj časa... „Ali veste še, kako je bilo tisto... kako tisto...“ Obračala sta liste ožje domače zgodovine zadnjih štiridesetih let, in glej, vsi so bili tesno popisani z življenjem: z bridkostjo in z radostjo.

Tako se je zgodilo, da je objela dolina starca pretesno, in ji ni mogel reči: „Z Bogom.“ Baš ko se je hotel posloviti, je začutil jasno kakor še nikoli poprej moč matere zemlje. Zato je čakal na nji, da odteče življenje povsem.

*

Drugo zimo po vrnitvi Minkini je obležal oče, kovač Luka, vračajoč se iz krčme, v snegu in se je prehladil. Pokašljeval je od tedaj, poležaval je in ni bil več za delo. Še piti ni mogel več kakor poprej. In to ga je delalo še bolj čemernega in zlovoljnega. Zahajal je pač še na Gornjo Poljano: hotel se je razvedriti, razveseliti se z nekdanjimi drugi; v njihovi družbi je hotel oglušiti ono v začetku rahlo, a vedno glasnejše trkanje na duri srca, ki se je oglašalo tako čestokrat ob samotnih dneh, v tihih nočeh, dolgih kakor večnost. A še dolgoletni vinski bratci so umolknili in so se zamislili v njegovi družbi in so ga gledali po strani z neprijaznimi očmi, čakajoči, kdaj pač vstane in odide iz njihove sredine. Videli so, čutili so: mož, od smrti zaznamovan, grobu zapisan!

Prinašal je žganje domov, da bi pil nemoten in v miru in bi prepodil s pitjem neprijetne misli, vstajajoče iz vseh kotov, oblegajoče ga od vseh strani. A komaj je nagnil steklenico, ga je posilil kašelj, da je razlil med kašljanjem dostikrat več, nego je izpil.

Čutil je tudi sam, dasi se je branil z vsemi močmi, z železno silo tega spoznanja: smrti gre naproti.

In glej, čudo, tedaj je žel, kjer ni sejal, pobiral je bogastvo, kjer ga ni razsipaval nikoli; odprla so se mu srca, ki jim ni delil ljubezni nikdar, mehko so mu postiljale roke, ki jih ni stiskal prisrčno in toplo nikoli.

(Dalje sledi.)

Dobrovi 142 Nemcev in 10 Slovencev. — V občini Podklošter štejejo 4340 Nemcev in 346 Slovencev, v Šmerčah 1924 Nemcev in 87 Slovencev. — V občini Bekštanj so šteli sledeče: Stari grad 73 Nemcev in 37 Slovencev, Bače 216 Nemcev in 98 Slovencev, Brnca 243 Nemcev in 87 Slovencev, Diča ves 274 Nemcev in 50 Slovencev, v Goričah 98 Nemcev in 51 Slovencev, Dvorec 23 Nemcev in 18 Slovencev, v Korpičah 54 Nemcev in 122 Slovencev, v Ločah 83 Nemcev in 41 Slovencev, Malošče 381 Nemcev in 137 Slovencev, v Zgornjem Dobju 132 Nemcev in 55 Slovencev, v Pogorjah 111 Nemcev in 38 Slovencev, v Ratenčah 50 Nemcev in 22 Slovencev, v Št. Jobu 71 Nemcev in 49 Slovencev, v Štebnu 199 Nemcev in 42 Slovencev, Zmotiče 22 Nemcev in 70 Slovencev, Spodnje Dobje 120 Nemcev in 92 Slovencev, Žužalče 17 Nemcev in 60 Slovencev. — V občini Mariji na Zili so skupno našteli 1528 Nemcev in 184 Slovencev. V Činovičah ni Slovencev, v Trdaničah je 137 Nemcev in 11 Slovencev, v Drobolah tudi ni Slovencev, razmerno največ so našteli Slovencev na Brdu (24), v Mariji na Zili 24 in v Vognjem polju 29. — V občini Vernberg je po štetju 1806 Nemcev in 355 Slovencev. — V Lipi je 874 Nemcev in 212 Slovencev. — Na Kostanjah 917 Nemcev in 96 Slovencev, v občini Vrbi pa 1320 Nemcev in 23 Slovencev. — V občini Borovlje živi po uradnem štetju 3715 Nemcev in 1064 Slovencev, razmerno največ Slovencev je na Bajtišah (161 Slovencev in 120 Nemcev), vas Podljubelj šteje 496 ljudi in od teh 130 Slovencev, na Žingarci so 4 Nemci in 2 Slovenca, v Borovljah pa 2184 Nemcev in 347 Slovencev. — V Šmarjeti je uradno 564 Nemcev in 488 Slovencev, od teh živi v Kočuhi 163 Nemcev in 58 Slovencev, v Šmarjeti pa 137 Nemcev in 65 Slovencev. — V občini Medborovnica je uradno 660 Nemcev in 284 Slovencev, v občini Sele pa 75 Nemcev in 950 Slovencev. — In še par številk iz celovškega sodnega okraja: V občini Žrelec 1458 Nemcev in 79 Slovencev, v občini Grabštanj 1666 Nemcev in 55 Slovencev, v občini Hodiše 705 Nemcev in 498 Slovencev, v občini Kotmara ves 1177 Nemcev in 321 Slovencev, v občini Bilčovs 248 Nemcev in 608 Slovencev, na Žihpoljah 912 Nemcev in 63 Slovencev, v občini Otok 678 Nemcev in 141 Slovencev, v Zgornji vesci 175 Nemcev in 331 Slovencev, v Otmanjah samo še 4 Slovenci, v Pokerčah 48, v Šmartnu na Dholici pa 1559 Nemcev in 26 Slovencev. — Prihodnjič priobčimo še nadaljne uradne številke ostalih občin.

Novi občinski odbori se v teh tednih imenujejo po deželnem glavarju. Tudi v nekaterih naših občinah so že imenovani. Opozarjamo, da je po dogovoru z zastopstvom naše narodne manjšine sklep deželne vlade, da ohrani manjšina v novih občinskih odborih razmerno isto število svojih članov kot v dosedanjih. V kolikor bi vladala tozadevna nejasnost, prosimo poročila na osrednjo pisarno.

Petindvajsetletnica trgovca g. Fr. Schnabla v Št. Rupertu pri Celovcu. Na Veliko Gospojnico je obhaja! g. Fr. Schnabl petindvajsetletnico svojega trgovskega obratovanja v Št. Rupertu pri Celovcu. Pred 25 leti je gospod Schnabl kupil trgovino od neke Terezije Pichlerjeve. Prva pot je bila v cerkev, potem v trgovino, ki jo odslej vodi g. Schnabl s posebnim božjim blagoslovom, skromno a uspešno, kot vzor poštenega, skrbnega, delavnega, požrtvovalnega trgovca. Vsa ta doba petindvajsetih let je bila doba borbe in tudi uspešnega napredovanja. L. 1915 je g. Schnablu umrla prva soproga. Pol leta za tem mu je umrla deklica, hčerka prve žene. Tužna vojna leta so mu dala obilno dela v aprovizaciji in zaslužek je uničila inflacija, tako da je stal ob koncu žaloigre Schnabl kakor drugi trgovci v štacuni brez denarja in brez blaga. Treba je bilo znova graditi in se je posrečilo. Zopet se je poročil in našel v drugi svoji ženi zvesto, spretno pomočnico. L. 1925 mu je avto povozil hčerko. Otrok je šel z materjo v mesto, pohitel je naprej, okrog vogala pridrvi avto in ga povozi. Kot trgovec si je g. Schnabl naprej znal pridobiti zaupanje vseh. Radi so ga imeli socijalni demokratje, četudi so vedeli, da se strogo drži verskih načel, spoštovali so ga in ga spoštujejo Nemci, ki jim ne zakriva, da je Slovenec. Posebne hvaležnosti so mu dolžne naše organizacije. G. Schnabl je odbornik Posojilnice v Celovcu, je odbornik Zadružne Zveze, je odbornik Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Povsod je pripravljen pomagati, četudi kot trgovec nima odvišnega časa. Naj odličnemu trgovcu in rodoljubu Bog naprej blagoslavlja njegovo delo in naj mu bo koroško slovensko ljudstvo hvaležno za požrtvovalno delovanje. Na mnoga leta! P.

Otok na Vrbskem jezeru. (Poroka.) V pondeljek 12. avgusta je v tukanjšnji farni cerkvi stal pred oltarjem odličen par, da si ob molitvi Gospodovega služabnika podeli zakrament sv. zakona. Dr. Engelbert Besednjak, bivši slovenski poslanec v rimskem parlamentu in ugledni manjšinski politik, je sklenil življensko zvezo z gdčno. Zalo Vukovo iz Gorice. Mladi par je poročal č. profesor Filip Terčelj, bivši tajnik goriške Prosvetne zveze. Mladi slovenski družinici, ki je za svoj prvi dan poiskala naš lepi biser na Vrbskem jezeru in tako počastila vso našo lepo deželo, želimo tudi mi obilo sreče in blagoslova!

Loga ves ob Vrbskem jezeru. (Razno.) V nedeljo 11. avgusta smo položili ob veliki udeležbi ljudstva k večnemu počitku vojnega invalida Ignaca Straussa, pd. Preroka z Doba. V vojski si je nakopal težko bolezen, ki ga je prikovala za celih 19 let na postelj. Nepopisno je, kar je rajni v tem času pretrpel in z njim svojci, posebno dobra žena. Domači pevci so mu zapeli doma in na grobu ganljive žalostinke. Večen mu pokoj, zaostalim naše toplo sožalje! — Naš preč. g. župnik Štefan Bayer imajo bolniški dopust od 5. avg. in so pri č. šolskih sestrah v Št. Jakobu v Rožu. Želimo jim skorajšnje zdravje! — Kakor je bralcem našega lista znano, so pri kopanju jarka za vodovod na Kokalovem zemljišču našli štiri človeška okostja. Že tedaj se je sodilo, da so stara okrog 1500 let. Sedaj pa slišimo, da so veščaki dognali, da so okostja iz 6. ali 7. stoletja tedaj sem došlih Slovanov. Iz orožja, ki so ga našli ob okostjih, sklepajo, da so bili umorjeni na begu.

Nekaj iz Večne vasi. Tudi v naši tihi in odmaknjeni vasici se v času nabere nekaj novic, ki jih moramo sporočati vsem prijateljem našega glasila. Ne bomo govorili o suši, ki nam je prizadjala občutno škodo, tudi ne o krizi, ki je skoroda že zastarel „šlager". Tudi ne bomo hvalili pridnih gospodarjev in vrlih gospodinj, ki z žilavo vztrajnostjo vodijo naše slovenske domove varno skozi viharje raznih časovnih neprilik. Poročali bomo danes same vesele dogodke zadnjih dni: Mladi Verjant je privedel izpred oltarja na svoj dom mlado gospodinjo brhko Šonatovo Milko. Mlada Lušinova krčmarica pa si je izbrala podjetnega Šonatovega Tomeja za tovariša na življenski poti. Mladima paroma mnogo tihe sreče! Ravnata naj se po besedah Gregorčičevih: Se kupe strupene ne brani, se sladke nikar ne vpijani! Vedno ostani enak, vedno ohrani si pokoj sladak! — Nedeljo po sv. Lorencu smo obhajali cerkveno žegnanje. Popoldne po blagoslovu se je zbralo mlado in staro sredi vasi, kjer so bile postavljene mize in še plesni oder. Mladina se je veselila, gospodarji in možje pa so kramljali za mizami o vseh mogočih dogodkih, o suši in krizi, o komunizmu in celo še sporu v Afriki, mamke pa so posedale pred hišami, poslušale godbo in presojale mladino, pa se še spominjale svojih lepih časov. Lepo je bilo in odnesel sem prepričanje, da one uradne številke, ki jih priobčuje naš list o zadnjem ljudskemn štetju, nikakor niso življenske, ko pa so se uradni Nemci in Slovenci prav po podjunskem zabavali.

Zadnja pot Vaznikove matere na Pečnici. Na Veliko Gospojnico popoldne smo spremljali po vsem Gornjem in Spodnjem Rožu spoštovano staro Vaznikovo mater iz Gornjih Brovelj na njeni zadnji poti. Celih 50 let je gospodinjila rajna na veliki Vaznikovi kmetiji in bila prava mati vsej Vaznikovi družini. Pa tudi velika dobrotnica ubogim in beračem, ki so živeli v trdih zadnjih desetletjih minulega stoletja le od dobrih kmetov. Ni bilo noči, da ne bi prenočevala kakega berača, v sobotah in nedeljah pa kar pet ali šest. Vsako leto je romala na Veliko Gospojnico, na svoj imendan, na Višarje, letos pa je uprav na ta dan poromala v — večnost. Njeni reveži so jo tam gotovo sprejeli z besedami iz knjige Modrosti: „Prišla si močna žena. Tvoja cena gre črez vse zaklade. Izkazovala si le dobro in nič hudega vse svoje žive dni. Svoje dobre roke si odpirala nam ubožcem in revežem, tvoja dobra dela te hvalijo sedaj pri nebeških vratih." — Veličastni pogreb je vodil domači župnik Maierhofer ob spremstvu čč. g. Koširja iz Žihpolj, ki je dober prijatelj Vaznikove hiše, in g. Katnika iz Gorjan na Zili, sorodnika rajnice. Prva dva sta govorila na grobu. Sloveči pečniški pevski zbor pa je pel ganljive nagrobnice. — Rajna je bila stara 86 let in je bila rodom iz znane Gašperčeve hiše na Pečnici. Vsi pravi gospodarji na Pečnici in v Gornjih Brovljah so od nekdaj zvesti kristjani in trdni Slovenci, zato pa tudi obče spoštovani. Rajna naj počiva v miru, Vaznikovi družini iskreno sožalje!

Iz Podjune. Nepričakovano se je razširila žalostna novica, da znanega mesarja Petra Bidovca ni več med živimi. Vsi številni njegovi znanci in prijatelji žalujejo ob bridki izgubi,, ker je bil Peter res tovariš, vreden tega imena. Pogrešali ga bodo pa tudi tisti, od katerih je mnogo kupoval in tako pospeševal prodajo živine in prašičev. Njegove osebne vrline so bile izredno dobrodušnost in značajnost v vsem našem; tudi v Št. Rupertu pri Celovcu ni zatajil svojega narodnega in verskega prepričanja. V torek dne 13. avg. 1935 je bil položen v Št. Rupertu k večnemu počitku. Njegovi mladi ženi, otročičem in ostalim sorodnikom naše sožalje!

Še nekaj novic: Nove novce za 50 g menda dobimo. Trgovski krogi vsaj so se pritožili, da se sedanji v prometu često zamenjavajo z šilingi. — V Celovcu so v Schubertovem parku za gledališčem minulo sredo svečano otvorili umeten vodomet, ki je prav lep okrasek tega mestnega dela. Sploh Celovec v pogledu lepote in okusnosti staino napreduje. — Po uradni statistiki je Celovec mesto, ki ima razmerno med avstrijskimi mesti največ porodov in smrti. — Na avstrijskih mejah trenutno postavljajo nove obmejne kamne z napisom „Bundesstaat Oesterreich". — Pred celovškim porotnim sodiščem so minuli teden stali Karl Silan iz Škocijana, Wilibald Helmreich iz Velikovca in Valentin Grubelnik iz Železne Kaple, obtoženi, da so imeli tajne komunistične sestanke in da so razširjevali komunistične letake. Obsojeni so bili Silan na 2, Grubelnik na 1 leto, Helmreich na 3 mesece zapora. — V Vovbrah je umrla Marija Rabitsch, žena tamošnjega župana. — V Porečah je neznan avtomobilist povozil 10-letnega Antona Gruberja iz Gorič. Mali je obležal smrtno poškodovan, avtomobilist pa jo je, ne brigaje se za nesrečo, odkuril. — Požar je uničil grajski umetni mlin v Žrelcu.

NAŠA PROSVETA

Stoletnica rojstva Simona Jenka. V Sloveniji so na Sorškem polju v nedeljo 18. t. m. proslavili stoletnico slovenskega pesnika Simona Jenka. Proslava, katere častni odbor so tvorili zastopniki vseh večjih slovenskih kulturnih ustanov in organizacij in še druge odlične osebnosti, je bila prava proslava slovenske besede in kulture. Pa saj je bil Simon Jenko eden onih slovenskih pesnikov, ki je s srcem občutil vso bol svoje male domovine. Rojen je bil pesnik Jenko na Podreči na Sorškem polju, po dovršenih latinskih šolah je bil leto dni v celovškem semenišču, nato pa se je odločil za pravo. V svojih dunajskih letih se je moral bojevati z bedo, katere posledice so ga pozneje stale življenje. Mnoge njegovih pesmi in povesti je priobčil Janežičev „Slovenski Glasnik". V svojih pesmih bodri Jenko svoj rod, tako predvsem njegova danes že vseslovanska „Naprej zastava slave, na boj junaška kri!", njegovi sta nadalje iz pesmarice družbe sv. Mohorja znani „Buči morje adrijansko" in „Kje nek zemlja grobe krije". Tudi ponarodela „Naš maček je ljubco imev" je njegova. Trdi boji v njegovem kratkem življenju so ga navajali na to, da je z lastno usodo primerjal usodo svojega naroda in z njim trpel njegovo trpljenje. Nadvse krasno uspela stoletnica njegovega rojstva je dokazala, kako živo še danes čuti Slovenija s svojim velikim sinom.

25. avgusta koncert v Pliberku! Prihodnjo nedeljo se vrši ob 3. uri na Breznikovi pristavi v Pliberku koncert spodnjepodjunskih pevskih zborov. Zbori nastopijo skupno in posamič. Na sporedu tudi spevoigra „Srce in denar" in pozdravni govor. Vabi okrožje.

25. avgusta v Št. Jakob! Prihodnjo nedeljo ponovi šentjakobško društvo „Kot" ob 3. uri pop. v svoji dvorani šestdejanko „Boštjan iz predmestja". Sodelujejo tamburaši. — Vsi iskreno vabljeni!

GOSPODARSKI VESTNIK

Huda bo letos s krmo, zato nasvetujejo mnogi, naj posvetijo gospodarji letos svojo pozornost gozdnim travam, ki so sicer manjvredne, vendar bodo letos mnogo zalegle. Posebno še svetujejo spravljanje listja gozdnega drevja. Ta krma ni dobra samo za ovce in koze, marveč tudi za govejo živino, seveda samo kot pridatek v sili. Naj-

bolj tečno listje dajejo bele jelše, lipe, topola, divje črešnje, javor in jesen, težje prebavljivo je listje divjega kostanja, hrasta, bukve in breze. V juliju in avgustu nabrano listje je najboljše, v gorskih legah je listje dobro tudi še v septembru. Kako postopamo pri takem delu: Vejevje omenjenih listnastih dreves nasečemo v debelini svičnika, povežemo v butare ter posušimo na zraku. Butare ne smejo biti na prehudem soncu, pa tudi dež jih ne sme močiti. Najbolje je postaviti butare na kozolce ali okoli dreves, da se osuše v šestih do osmih dneh. Pri pokladanju moramo biti previdni, ker je taka krma le delno nadomestilo za seno in slamo pri govedih in konjih. 130 kg posušenega listja ima redilne snovi za 100 kg sena. Tečnost njegova pa ni samo v listju, marveč tudi v šibju in vejicah. Zato, gospodarji, pripravite tovrstne krme, da se ubranite odprodaji živine ali dragemu nakupovanju krme.

Letošnja slaba letnina krme sama govori, naj gospodarji posvečajo več pažnje okisanju krme. S pomočjo silosov lahko pripravimo tudi v dobi suše tečno krmo živini. Trava, detelja, listi pese, repe, korenja, zelja, zelena koruza, žito, ajda, sploh vse zelenje, ki ga polagamo živini, je primerno za okisanje. V poletju nam često preostane mnogo zelenega listja, ki ga ne moremo pokrmiti, ovelo pa je neprimerno, ja nevarno za krmljenje. Če pa ga okisamo, ohrani v sebi vse dobre lastnosti zelene krme. Najidealnejša silo-naprava ima okroglo obliko, da se da krma dobro stlačiti. Pri tem se lahko poslužujemo lesa ali betona. Za male posestve zadostuje jama, globoka en meter v zemlji, en meter nad zemljo, široka pa do dva metra. Pri vlaganju krme za okisanje moramo predvsem paziti, da ne pride zrak do notranjih plasti. Krma se skisa v največ dveh mesecih, čaka lahko celo leto za krmljenje in je vedno tečna hrana živini.

Dvoje važnih pravil v kmetijstvu je odbira prave živine za rejo in dobrega žitnega semena za setev. Prvega smo se večjidel navadili in danes že dobro vemo žival oceniti po njeni hrbtni črti, prsni širini in globini, na dolžino trupa, na kakovost kože, na celotni vtis itd. Selekcija (odbranje) živine se med našimi kmetijci vedno bolj udomačuje, previdnost pri odločevanju reje in nakupih narašča. Manj smo se seznanili s selekcijo žitnega semena, ker se nam tako delo zdi pač zamudno in neprijetno. In vendar velja kot pri živini in pri žitu: kakoršno seme, tako pridelek. Koliko dobrih domačih žitnih vrst je šlo že v izgubo, ker ni bilo ob pravem času pridne roke, da bi seme odbrala in posejala. Dobri gospodarji so še pred žetvijo opazovali in ocenjevali svoje žitne posetve in ob dozorevanju nabirali prvovrstno seme. Na sledeče lastnosti so pri tem pazili: žitno seme mora biti enega in istega tipa, njegove rastline morajo biti dobro obraščene in morajo imeti trdo, nepoleglo slamo in enakomerno razvite klase, na klasu pa kolikor mogoče malo gluhih zrn. Pri koruzi odtrgajo v jeseni za seme le dobro dozorele storže, ki so nizko nasajeni na steblu, na obeh koncih storža bodo odstranili zrnje na dva prsta in vzeli za seme samo zrnje iz sredine. Tudi odbira pri ajdi nikakor ni težka. Pri takem in sličnem delu naj imajo gospodarji vedno pred očmi, da se v sedanjem času ceni blago najprej in najbolj po kakovosti.

Celovški trg minulega tedna: Krave 80—1.00, klavne krave 50—60, prašiči 1.80—2.00, plemenski prašiči 2.00—2.20, pšenica 37—38, rž 26—27, oves 24—26, ječmen 22—24, ajda 25—27, koruza 21—25, seno 7—9, kislo seno 4—6, slama 4—5, grah 80 do 1.00, leča 80—1.00, fižol 40—50, krompir 18 do 20, zelje 40, goveja mast 4.00—4.50, sirovo maslo 3.00—4.50, prekajena slanina 3.20—5.20, špeh 2.00 do 2.20, svinjska mast 2.20, jajca 11—13, kokoši 2.50—4.00, race 4.00, gosi 8.00, drva, kratka, trda 4.00—4.50, mehka 3.00—4.00 šilingov za kv. meter.

ZANIMIVOSTI

Nov koledar v Mehiki. Mehiška vlada je v svojem sovraštvu do vsega krščanskega izdala nov koledar, ki uvaja svoje praznike. Mehiško leto se začenja istotako s 1. januarjem, ki ga bodo nazivali praznik vetra, 6. januar je praznik mehiških kraljev in delitve zemlje, 25. decembra bodo praznovali Quetzzalcoatla, ki polaga otrokom darila pod posteljo, cvetna nedelja je dan države Tabasco, pepelnična sreda je praznik denarne reforme, na veliki četrtek se bodo spominjali kopališč v Tehuacanu, na veliki petek okolice mesta Mehiko, na veliko noč pa države Aguascalientes, praznik sv. Rešnjega telesa bo dan narodnih noš, in dan patrone latinske Amerike pa bo odslej praznik ustanovitve mehiške države. 15. avgusta se bodo hvaležno spominjali prostozidarstva, 31. avgusta pa socialistične šole. General Cardena dostavlja, da bo novi koledar dvignil med ljudstvom stopnjo njegove izobrazbe. — Samo najbrže ne tako, kot misli on.

Cigani imajo svoj letošnji kongres v južnofrancoskem mestu Sv. Marielemer, ki se je spremenilo v veliko cigansko taborišče. Došlo je tja do 100.000 ciganov iz vseh delov sveta. Mnogi izmed njih so bili s svojimi kljuseti cele mesece na potovanju, mnogo pa je med njimi tudi premožnih, ki so došli na kongres z modernimi avtomobili. Na kongresu vidiš poleg razcapanih cigank tudi ciganske dame v najmodernejših oblekah. Prve dni kongresa so se postili in molili, nato pa so se začele svečanosti, pri katerih je prišla ciganska kri polno do veljave. Velike križe imajo tamošnji domačini, ker morajo skrbno čuvati svoje imetje in zapirati živi drobiž predčasno s ključavnicami, da ne izgine v spretnih ciganskih rokah in bisagah.

Nekaj iz dunajskega živalskega vrta. Dunajski živalski vrt v Schönbrunnu je tretji največji v Evropi, v njem si lahko ogledaš živali iz vsega sveta, tudi take, ki v svobodi že izumirajo. Največ važnosti polaga vodstvo na uspehe pri izreji mladega naraščaja. Posebno letos imajo gledalci priliko, da si ogledajo vrsto mladih živali, ki imajo tod svojo domovino. Tako med drugimi mlado bizonovo tele, mlade povodnje konje, Sunda-bivole itd. Posebno bogat in pester je ptičji svet, ki vzbuja občudovanje vsakogar, ki si ga ogleda. Živalski vrt v Schönbrunnu se vzdržuje iz lastnih sredstev, ki dovoljujejo celo nove nabave in povečanja. Kdor pride na Dunaj, na nikakor ne zamudi prilike in si naj ogleda redko zanimivost.

Nagrade vzornim zakoncem. Lep star običaj se je ohranil na Angleškem, kjer vzpodbujajo zakonce, da žive složno, da se ne prepirajo, da se medsebojno ne sumničijo, zlasti pa, da se ne pretepajo. Ceremonija pod imenom „drumow flitch" je prastara navada iz časov, ko še ni bilo ločitev, ko neveste in ženini še niso govorili, da se vzamejo, obenem pa že odpirali vrata k ločitvi, če bi bil zakon nesrečen. Ta angleški običaj je združen z ustanovitvijo slavnostnega sodnega dvora, pred katerega morajo stopiti zakonci, ki hočejo biti nagrajeni za vzorno zakonsko življenje s šunko. Podvreči se morajo strogemu zaslišanju. Priznati morajo, da jim ni žal, da so stopili v zakonski jarem, in dokazati, da so živeli celo leto složno, da ni bilo med njimi niti najmanjšega prepira. Če je vse v redu, jim izroči predsednik sodnega dvora s pisanimi trakovi prevezano šunko in vse mesto slavi srečne zakonce. Žal se je pa ta običaj v mnogih mestih že opustil, ker je prihajalo premalo zakoncev pred sodišče po nagrado za vzorno zakonsko življenje. Mislili bi o nas, so govorili zakonci, da smo taki reveži, da brez njihove šunke ne moremo živeti. Neka prepirljiva žena je dejala možu: „Saj lahko sama kupiva šunko, mar ne?" — „Da, toda ti kupuješ marsikaj, česar ne potrebuješ," je odgovoril mož in že sta si bila v laseh. Tako sta se morala za šunko obrisati pod nosom.

Katastrofa italijanskega letala v Afriki. Pred tedni je treščilo ob zemljo in se razbilo veliko italijansko letalo „S I.". Po prihodu iz Rima v Kairo je odletelo v smeri proti Abesiniji, ko so naenkrat izostali radio-znaki brzojavnega aparata v letalu. Angleška letala so se nato podala iskat in našla letalo razbito 1 5 milj od Kaire. Posadka, med drugimi tudi minister za javna dela Razza, njegov osebni tajnik in znani afrikanski raziskovalec Francetti so bili med mrtvimi. Posebna komisija sedaj preiskuje, ali se je zgodila eksplozija ali zločin.

Žene v letu 2000. Neka angleška zdravnica je na kongresu zdravnikov prorokovala sledeče: Do leta 2000 bo medicina napredovala v toliki meri, da bo človeško zdravje skoroda popolno. Bolezni, kot so to jetika ali revmatizem, bodo ljudje poznali samo še po imenu. Žene bodo dosegale povprečno starost 100 let. Gospodinjstvo bo sila preprosto, ker bodo perilo, posoda in kar še spada v gospodinjstvo, iz papirja in se bodo po vporabi vrgle v stran. Samo dve veliki skrbi ostaneta še ženam po sto letih: materinski poklic in pa dobra kuhinja, ker možje se dobre jedi ne bodo niti črez 100 let odvadili. — Seve je lahko tako prorokovanje, ko je še toliko časa do tega, da postane resnica. Naš mali ženski svet, menimo, naj vsled tega ne bo nikakor domišljav!

Film — vzgojno sredstvo med črnci. Znano je, da so moderni filmi, ki se vrtijo po naših mestih in tudi vaseh, le malo vzgojni, ker vzbujajo med gledalci in poslušalci večjidel le temne strasti in poželjenja. Manj pa je znano, da vplivajo moderni filmi na afrikanske zamorce naravnost pogubno. V vsej Afriki so zato divji evropski in amerikanski filmi prepovedani. V najnovejšem času skušajo za zamorce izdelovati posebne filme, v katerih seve nastopajo samo črnci v slikah, ki so preprostemu afrikanskemu ljudstvu dostopne in tudi razumljive. Ves moderni, živce dražeči „kič" hočejo opustiti in s primernimi filmi vzgajati zamorski rod.

Manevri 5000 m visoko. Sovjeti so napovedali vojaške manevre na 5000 m visokem gorovju Pamirju v Aziji. Manevrov se udeleže vse vrste orožja, ker hočejo preizkusiti streljanje v redkem zraku, vojaštvo nastopi v polni vojni opremi. Gorovje, koder se vršijo vaje, je polno prepadov, pečin, skalnatih sotesk, ledenikov in sneženih grebenov. Treba bo zato močnih žicev, vztrajnosti in odpornosti.

Film o bl. Bernardki iz Lurda. V Franciji so dogotovili film, ki bo prikazoval življenje bl. Bernardke Subirous. Film prikazuje njo kot preprosto pastirico, njene čudovite dogodljaje v Lurdu, njeno življenje v samostanu in končno kot svetnico katoliške Cerkve. Film so snemali v krajih, kjer je živela. Vlogo Bernardke igra preprosto francosko dekle, katerega ime se ne imenuje. Veličastne so po zatrdilu očividcev slike, ki kažejo prikazovanje Marijino v Lurdu.

Moderna hiša je postavljena v Ameriki v državi Ohio. Je to poslopje, kjer ne manjka ničesar več in kjer so služabniki popolnoma odveč. Hiša ima osem prostorov in v njih 320 žarnic, ki se prižigajo in ugašajo avtomatično z odpiranjem in zapiranjem vrat. Svetloba v prostorih se da regulirati po potrebi. En sam pritisk na gumb in razsvetli se mahoma vsa hiša. Po vseh prostorih je napeljan telefon, iz ene sobe lahko telefoniraš v drugo. Radio lahko poslušaš povsod, celo v kleti in pralnici. Ognjišče je seve električno, s pomočjo elektrike se suši, pomiva, servira, pere in snaži. Gospodinja, pravijo, ni več sužnja svojega gospodinjstva. V kleti je aparat, ki regulira tudi temperaturo v hiši na željo. Za vsako udobnost v hiši zadostuje samo, da pritisneš na gumb in že ti je postreženo. Hiša je seve zelo draga, vendar upajo njeni graditelji, da jo še pocenijo in uvedejo v vseh modernih mestih.

Dunajski velesejem

(Wiener Messe)

od 1. do 7. sept. (Rotunda do 8. sept.)

Luksuzno in blago za vsakdanjo uporabo / Pohištvo / „Umetnost in rokodelstvo" / „Elektrika v gosdodinjstvu" / „Novodobno plinsko orodje"

Italijanska razstava / Madžarska razstava

Tekstilna razstava / Oblačilna razstava / Dunajska pletilna moda / Kožuhovinasta moda / Domača indbstrija

Tehnična razstava / Radio razstava

Stavbarstvo in gradnja cest / Slikarstvo in pleskotehniška razstava / „Posredovatelj in upravitelj realitet" / Avstrijska tobačna režija / Razstava iznajdb / Pisarniške potrebščine / Razstava zimskega sporta / Razstava avstrijskih časopisov in revij / Jubilejna razstava zavoda za pospeševanje obrti zbornice za trgovino, obrt in industrijo / Kolektivna razstava mestne skupine Dunaj avstrijske obrtne zveze / Kolektivna razstava urada za pospeševanje obrti n. a. deželne vlade.

Razstava hranil

Poljedelski in gozdarski vzorčni sejem

Preizkuševanje vin

Razstava goved in plemenske živine: 6. do 8. IX.

ZNATNO ZNIŽANA VOŽNJA

Legitimacije a S 6.— se dobijo pri trgovskih in kmetijskih zbornicah, pri kmetijskih in obrtnih organizacijah, pri podružnicah avstrijskega prometnega biroja, nadalje pri naslovih, objavljenih na lepakih in pri

Wiener Messe A.-G., Wien VII., Messepl. 1

kakor pri častnih zastopstvih v

Celovcu: Zbornica za trgovino, obrt in industrijo, Bahnhofstr. 38
„ Zbornica za delavce in nameščence, Bahnhofstr. 38
„ Oesterr. Verkehrsbüro G. m. b. H., Burggasse 8

Lastnik: Pol. in gosp. društvo za Slovence na Koroškem v Celovcu. — Založnik, izdatelj in odgovorni urednik: Žinkovský Josip, typograf, Dunaj, X., Ettenreichgasse 9. Tiska Lidova tiskarna Ant. Machát in družba Dunaj, V., Margaretenplatz 7.